

Meer succes hadden de *Glenn Martins* die van de geheime vliegvelden op Borneo uit opereerden: toestellen uit Samarinda II wisten op 24 en 26 december bij Kuching op Brits-Borneo een Japans landingsvaartuig, een Japans transportschip en een Japanse mijnenveger tot zinken te brengen. Dit vliegveld werd in december door de Japanse luchtmacht niet ontdekt, Singkawang II echter wél: het werd op 22 en 24 december door de Japanners gebombardeerd, waarna de commandant van de Militaire Luchtvaart, generaal-majoor van Oyen¹, besloot het te ontruimen; de resterende toestellen werden op 25 december naar Palembang verplaatst. Toen Singkawang II vervolgens diezelfde dag voor de derde maal werd aangevallen, vluchtten ca. veertig inheemse militairen die de lucht-doelmitrailleurs bedienden, zonder een schot te lossen het bos in.

Succes hadden ook de in Sambas gestationeerde vliegboten van de MLD: één bracht op 17 december in de Zuidchinese Zee een Japanse torpedobootjager tot zinken, een tweede wist zes dagen later, 23 december, een Nederlandse onderzeeboot, de 'K 14', naar de Japanse transportvloot te dirigeren welke Kuching naderde, trok om de boven water varende 'K 14' te beschermen, twee door de Japanners gelanceerde katapultvliegtuigjes naar zich toe en kon, hoewel zwaar beschadigd, Sambas weer bereiken – de 'K 14' torpedeerde in de daarop volgende nacht vier Japanse schepen (drie transportschepen, van welke twee troepen vervoerden, en een tanker) waarvan twee schepen zonken.

Wij voegen hieraan toe dat zes, naar de Minahassa verplaatste vliegboten van de MLD op 23 december van hun steunpunt op het Meer van Tondano uit (zie kaart XII op de pag.'s 738–739) een vlucht ondernamen naar Davao waar drie dagen eerder de Sakagoetsji-brigade aan land was gegaan – ondanks zware Japanse luchtafweer werd een Japanse tanker in brand gebombardeerd en werden acht Japanse vliegboten beschadigd. Bij de terugtocht moest één MLD-vliegboot die vol gaten zat, op zee landen – de bemanning werd door een van de vijf vliegboten welke naar het Meer van Tondano waren teruggekeerd, opgehaald. Die vijf wilden op de 26ste opnieuw in actie komen maar vier lagen nog op het meer toen zes *Zero*-jagers 's morgens om zeven uur opeens aanvielen; alle vier werden in brand geschoten. Nadien werd het steunpunt ontruimd.

De onder Brits opperbevel geplaatste 'Java' kreeg geen Japanner te zien, trouwens: hetzelfde gold voor de 'De Ruyter', de 'Tromp' en vier

¹ Hij had zich, zoals eerder vermeld, op 8 december in Pearl Harbor bevonden; vandaar was hij met een voor de MLD bestemde *Catalina*-vliegboot naar Indië teruggekeerd.